

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 4/2021-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], advokátska kancelária, Štúrova 13, Nitra, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Jánský, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Cob 85/2019 z 26. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostný návrh

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“),

vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Cob 85/2019 z 26. mája 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Cb 227/2015 z 8. marca 2019 (ďalej len „opravné uznesenie“) okresný súd na základe podania žalobkyne, a to obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), prvým výrokom opravil identifikačné číslo sťažovateľky v záhlaví rozsudku pre zmeškanie sp. zn. 16 Cb 277/2015 z 13. decembra 2016 (ďalej aj „rozsudok pre zmeškanie“) a druhým výrokom opravil toto identifikačné číslo aj v záhlaví uznesení okresného súdu sp. zn. 16 Cb 277/2015 z 5. októbra 2015, 22. apríla 2016, zo 7. septembra 2016, z 2. mája 2017 a 20. septembra 2018. Podľa okresného súdu malo ísť o zrejmu nesprávnosť, ktorá mohla byť dôsledkom okamžitého zlyhania duševnej alebo mechanickej činnosti súdu, a teda išlo o chybu v písaní v zmysle § 224 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ktorú bolo potrebné opraviť.

3. Proti prvému výroku opravného uznesenia podala sťažovateľka odvolanie, ktoré odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a), b) a d) CSP, a teda že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Namietala, že napadnuté uznesenie je nezákonné, odporujúce základným zásadám a princípom Civilného sporového poriadku a civilného sporového konania, resp. odporujúce rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít. Sťažovateľka namietala, že oprava nulitého súdneho rozhodnutia po viac ako dvoch rokoch od jeho vydania s odôvodnením, že k oprave identifikačného čísla sťažovateľky malo prísť z dôvodu zrejmej nesprávnosti spočívajúcej v označení

sťažovateľky, je neprípustná, nie je ani odôvodnená a je priamo odporujúca zneniu § 224 CSP, ak k vadnosti a nevykonateľnosti rozsudku pre zmeškanie došlo v dôsledku chyby žalobkyne v jej žalobnom návrhu.

4. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil opravné uznesenie okresného súdu v jeho napadnutej časti, keď dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné.

5. Sťažovateľka namieta, že postup krajského súdu pri interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení procesných právnych predpisov vykazuje znaky svojvôle, excesu a arbitrárnosti. Krajský súd podľa jej názoru rozhodol nelogicky a formalisticky, zjavne ju znevýhodňujúc oproti druhej sporovej strane.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach porušené bolo.

II. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Cob/85/2019 - 172 zo dňa 26.5.2020 sa zrušuje a vec sa vracia súd na opätovné konanie.“

7. Sťažovateľka navrhla odložiť vykonateľnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 16 Cb 277/2015 z 13. decembra 2016 do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Sťažostná argumentácia a predbežné posúdenie veci ústavným súdom

16. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke, že krajský súd nevykonal v napadnutom uznesení ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy – ustanovenia § 224 CSP. Podľa názoru sťažovateľky ide o nedostatočné a nesprávne právne posúdenie a vysporiadanie sa s jej odvolacími dôvodmi, keď krajský súd napriek vlastným výslovným konštatovaniam o pochybeniach okresného súdu, resp. o rozpore v označení sťažovateľky v dôsledku chyby žalobkyne, ktorá zapríčinila chybu súdneho rozhodnutia, čím sám krajský súd konštatuje vadu žaloby, t. j. pochybenie žalobkyne ako sporovej strany, uzavrel, že nezistil ani nesplnenie procesných podmienok, ani nesprávny procesný postup, a napokon ani iné vady konania, t. j. žiadne zo sťažovateľkou namietaných odvolacích dôvodov.

17. Sťažovateľka namieta, že aplikácia § 224 CSP krajským súdom je v rozpore s účelom, ako aj systematickým členením Civilného sporového poriadku, ktoré má nepochybne tiež vplyv na výklad v ňom zaradeného ustanovenia. Z uvedeného je pritom zrejmé, že ustanovenie § 224 CSP sa týka výlučne činnosti súdu a nemožno ním opravovať chyby sporovej strany. V tomto smere je podľa sťažovateľky zrejmé, že krajský súd sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že tým zásadne poprel ich účel a význam.

18. Sťažovateľka namieta nesprávnosť záveru odvolacieho súdu o tom, že chyba žalobkyne a napokon ani chyba okresného súdu, ktorý nepostupoval podľa § 43 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom a účinnom v rozhodnom období (ďalej aj „OSP“), čím neboli podľa jej názoru splnené ani všeobecné procesné podmienky

konania, keďže žaloba trpela vadou, ktorá bránila pokračovať v konaní, v dôsledku čoho bolo vylúčené vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nemôže byť pričítaná v neprospech žalobkyne. Ak má z uvedeného vyplývať, že podľa krajského súdu chybu žalobkyne a chyby okresného súdu možno bez ďalšieho pričítať v neprospech sťažovateľky, je zrejmé, že ide o výslovnú svojvôľu krajského súdu. V tomto kontexte sťažovateľka uvádza: „*Je pritom zrejmé, že ak by súd postupoval podľa v čase podania žaloby platného procesného predpisu, a to či už podľa ustanovenia § 43 O.s.p., resp. dôsledne skúmal podmienky konania z úradnej povinnosti, a to aj v priebehu tohto odvolacieho konania podľa ustanovenia § 380 C.s.p., nemohol byť vydaný jednak rozsudok pre zmeškanie, nakoľko pre jeho vydanie neboli splnené všeobecné procesné podmienky, a jednak nemohlo byť odvolacím súdom ani potvrdené napadnuté Uznesenie Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 16Cb/227/2015 - 125 zo dňa 8.3.2019.*“ Sťažovateľka dôvodí, že na tom nič nemení ani fakt, že ona sama sa mala podľa krajského súdu považovať za účastníka konania/sporovú stranu, a vo veci konať, keď ani takéto jej podania nijako nekonvalidovali ani nekonvalidujú vady konania, a v konečnom dôsledku mali byť odmietnuté.

19. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukol'vek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

20. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky

a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

21. Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôrazňuje, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu. Je úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

22. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým uznesením krajského súdu, konštatuje, že jeho odôvodnenie je presvedčivé, zrozumiteľné a obsahuje jasné a vyčerpávajúce odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

23. Podľa § 224 CSP súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave súd vydá opravné uznesenie, ktoré doručí subjektom konania.

24. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd ústavne akceptovateľne ozrejmil dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu opravného uznesenia okresného súdu. Konkrétne k námietke sťažovateľky, že išlo o pochybenie žalobkyne ako sporovej strany, ktorá ju nesprávne označila už v samotnej žalobe, čo predstavuje samotnú vadu žaloby, a nie zrejmu nesprávnosť v písaní, pri ktorej prichádza do úvahy aplikácia § 224 CSP, krajský súd poukázal na skutočnosť (bod 19 napadnutého uznesenia, pozn.), že ak súd prvej inštancie nezistil nedostatok v žalobe uvedeného identifikačného čísla v jednej z jeho číslic a ktorý, ako vyplýva zo spisu, nezistila ani sťažovateľka ako žalovaná, keďže vzhľadom na jej podania vo veci sa za žalovanú považovala a konala, ide o špecifickú situáciu, pri ktorej je potrebné zohľadniť práve uvedené konkrétne okolnosti tohto prípadu s určitým nadhľadom. Podľa názoru krajského súdu „*striktné lipnutie*“ na zámene jednej z číslic v identifikačnom čísle, ak ostatné číslice a znaky identifikujúce sťažovateľku ako žalovanú

boli uvedené správne tak, ako bolo vyžadované podľa § 79 ods. 1 OSP, nemôže založiť správnosť tvrdenia, že okresný súd konal s neexistujúcim subjektom.

25. Krajský súd poukázal práve na konkrétne okolnosti prípadu, keď súčasťou označenia sťažovateľky v žalobe boli okrem identifikačného čísla aj ďalšie údaje, ktoré slúžia na identifikáciu a individualizáciu právnickej osoby. Krajský súd uzavrel, že vzniknutý rozpor je zrejmy dôsledok chyby pri písaní identifikačného čísla sťažovateľky žalobkyňou, ktorý mal súd odstrániť postupom podľa § 43 OSP (účinného so 30. júna 2016, pozn.). Ak súd takto nepostupoval, nemožno to pričítať v neprospech žalobkyne. Pochybenia sa dopustil súd, ktorý mal predmetnú nesprávnosť zistiť v čase podania žaloby a postupovať podľa v čase podanej žaloby platnej procesnej úpravy. Takýto záver krajského súdu nemožno považovať za svojvoľný a nevyplýva z neho ani sťažovateľkou tvrdené znevýhodňovanie jej postavenia v konaní konajúcimi súdmi oproti druhej sporovej strane.

26. Z napadnutého uznesenia je jednoznačné, že žalobkyňa vo svojej žalobe uviedla okrem nesprávneho identifikačného čísla ostatné údaje správne, okresný súd viedol konanie priamo so sťažovateľkou, s ktorou konať mal (bod 17 napadnutého uznesenia, pozn.). Ústavný súd konštatuje, že vydaním opravného uznesenia išlo len o opravu zrejmej nesprávnosti. Krajský súd, ktorý potvrdil opravné uznesenie okresného súdu, nepostupoval arbitrárne, ale využil zákonom vymedzený priestor zakotvený v § 224 CSP. Opraviť tak možno ktorúkoľvek časť rozhodnutia kedykoľvek, teda aj po právoplatnosti rozsudku. Účelom zakotvenia daného ustanovenia bolo napravenie pochybení, ktorých sa dopustil súd pri písomnom vyhotovovaní rozhodnutia. Obmedzením vo vyhotovení novej opravy je skutočnosť, že súd takýmto spôsobom nemôže opraviť vecnú vadu žaloby ani taký nedostatok podania sporovej strany, ktorý spôsobuje nesprávnosť samotnej podstaty rozsudku. Keďže v danom spore nebola pochybnosť, kto je označený za žalovanú, nemožno daný nedostatok považovať za natoľko závažný, že by spôsobil nulitu rozsudku pre zmeškanie tak, ako to predostiera sťažovateľka. Na tejto skutočnosti nemení nič ani argument sťažovateľky, že Okresný súd Galanta uznesením sp, zn. 30 Er 1078/2017 z 8. januára 2019 zastavil exekúciu vedenú na základe rozsudku pre zmeškanie proti sťažovateľke ako neprípustnú, pretože rozsudok pre zmeškanie smeroval proti neexistujúcej osobe. Exekučný súd totiž nedisponuje oprávnením naprávať chyby či prípadné nedostatky

exekučného titulu, čo však nevyklučuje aplikáciu § 224 CSP všeobecným súdom, ktorý exekučný titul vydal.

27. Z ústavnoprávneho hľadiska sú tak zjavne neopodstatnené aj námietky o tom, že procesná aktivita sťažovateľky ako žalovanej (podanie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a následné podanie odvolania, pozn.) nemôže konvalidovať vady konania, keďže je zrejmé, že nejde o nedostatok procesnej subjektivity, ktorý predstavuje procesnú podmienku sporovej strany, ani o inú vadu konania, ale len o zrejmú chybu v písaní pri inak nepochybnnej identifikácii sťažovateľky ako žalovanej. Rovnako bez právneho významu považuje v tejto súvislosti ústavný súd aj námietky sťažovateľky o tom, ako mal súd postupovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

28. Ústavný súd nezistil, že by závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (Civilného sporového poriadku), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky vrátane jej návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku pre zmeškanie v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu